

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**
Навчально-науковий інститут публічного управління та державної
служби

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ТА ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ
здобувачів освіти Навчально-наукового інституту публічного
управління та державної служби**

Розглянуто НМК Навчально-наукового
інституту публічного управління та
державної служби
Протокол № 5 від 22.12.2025 р.

Затверджено вченою радою Навчально-
наукового інституту публічного управління
та державної служби
Протокол № 6 від 30.12.2025 р.

Дане Положення розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту», інших нормативно-правових актів у сфері вищої освіти, Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, Положення про проведення практики студентів Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Положення про асистентську педагогічну практику аспірантів/ад'юнктів Київського національного університету імені Тараса Шевченка та інших документів, що регламентують освітню діяльність Університету.

1. Загальні положення

1.1. Даним Положенням регулюються загальні питання організації, проведення і підведення підсумків усіх видів практик здобувачів освіти

Навчально-наукового інституту публічного управління та державної служби (далі Інститут).

1.2. Практична підготовка є обов'язковим компонентом фахової підготовки здобувачів освіти Навчально-наукового інституту публічного управління та державної служби (далі Інститут) Київського національного університету імені Тараса Шевченка (далі – Університет), що навчаються за освітньо-професійними та освітньо-науковими програмами освітніх ступенів бакалавр та магістр за спеціальністю D4 (281) – «Публічне управління та адміністрування» та КЗ (256) – «Національна безпека (за окремим сферами забезпечення та видами діяльності)».

1.3. Практика здобувачів освіти Інституту спрямована на набуття здобувачами освіти професійних і загальних компетентностей і передбачає:

- оволодіння здобувачами освіти сучасними методами, формами організації і знаряддями праці у сфері їх майбутньої професії;
- формування у здобувачів освіти професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи у реальних ринкових і виробничих умовах;
- виховання потреби систематичного оновлювання свої знань й творчого їх застосування у практичній діяльності;
- розвиток навичок науково-дослідної роботи та вирішення прикладних завдань;
- формування навичок командної роботи;
- підвищення здатності до працевлаштування;
- отримання здобувачем освіти досвіду роботи, що необхідний для присвоєння професійної кваліфікації.

1.4. Перелік видів практик конкретної освітньої програми, їх форми, тривалість, терміни проведення визначено в описі освітньої програми та навчальному плані.

1.5. Організація та керівництво практичною підготовкою здобувачів освіти регламентується Положенням про проведення практики студентів Київського національного університету імені Тараса Шевченка, іншими нормативно-правовими актами у сфері вищої освіти і нормативними документами Університету та цим Положенням.

1.6. Перелік документів з кожного виду практики визначається цим Положенням, методичними рекомендаціями щодо організації та проведення практики та програмою практики відповідної освітньої програми.

1.7. Деталізований опис організації, керівництва та необхідних документів з кожного виду практики надається у методичних рекомендаціях щодо організації та проведення практики та в навчальній програмі практики відповідної освітньої програми.

2. Мета і зміст практик

2.1. Загальною метою усіх видів практик є оволодіння студентами сучасними методами, навичками, вміннями та способами організації та здійснення діяльності в рамках майбутньої професійної кваліфікації, формування в них на базі одержаних під час навчання за певними освітніми програмами знань, професійних навичок та вмінь для ухвалення самостійних рішень під час роботи в конкретних суспільно-економічних умовах, виховання потреби систематично поповнювати свої знання і творчо їх застосовувати в своїй практичній діяльності.

2.2. Конкретна мета та зміст практики мають відповідати опису відповідної освітньої програми, фіксуються в робочій програмі практики, яка затверджується в установленому порядку.

2.3. Робочі програми практик з окремих видів практик для здобувачів освіти відповідної освітньої програми розробляються та щорічно переглядаються гарантими програм за участі кафедр та, можливо, представників баз практики згідно з освітньою програмою та її навчальним планом і затверджуються в установленому порядку.

2.4. Перелік видів робіт та завдань, які можуть виконувати здобувачі освіти під час проходження відповідного виду практики, залежить від змісту практичного навчання і має відповідати меті та програмі практики.

Вміст цього переліку має забезпечувати виконання основних професійних функцій тих посад, на які може претендувати здобувач освіти після здобуття відповідного освітнього ступеня.

2.5. Перелік видів робіт та завдань практики, проходження якої передбачено як умова отримання професійної кваліфікації, повинна включати не менш двох третин переліку трудових функцій, якими має володіти власник відповідної професійної кваліфікації згідно професійного стандарту.

2.6. Планування практик регулюється навчальним планом підготовки фахівців відповідної освітньої програми. Форми, строки та місце проведення практики щорічно затверджуються наказом ректора.

2.7. Практика студентів передбачає безперервність та послідовність її проведення при одержанні потрібного обсягу практичних навичок і умінь відповідно до кваліфікаційних рівнів бакалавра і магістра.

3. Види практик

3.1. Перелік видів практик, що проводяться для здобувачів освіти Інституту, визначається освітніми програмами, які реалізуються Інститутом.

Відповідно до затверджених освітніх програм, практики можуть проводитись як з відривом від теоретичного навчання, так і без відриву від теоретичного навчання.

3.2. Навчальна практика має на меті узагальнити, систематизувати набуті здобувачами освіти теоретичні знання, виробити вміння та навички застосування їх на практиці. Мета навчальної практики реалізується шляхом ознайомлення зі змістом і формами роботи на базі практики та виконання конкретних завдань, передбачених програмою практики.

3.3. Навчально-виробнича практика може бути передбачена навчальними планами підготовки бакалаврів і магістрів, якщо це зумовлено особливостями підготовки з певного напрямку (спеціальності). Даний вид практики покликаний сформувати професійні вміння, навички приймати самостійні рішення на певних ділянках роботи (або з конкретних питань) в реальних виробничих умовах шляхом виконання окремих функцій і завдань, властивих майбутній професії.

3.6. Виробнича практика покликана сформувати професійні вміння, навички приймати самостійні рішення на певних ділянках роботи (або з конкретних питань) у реальних виробничих умовах шляхом виконання окремих функцій і завдань, властивих майбутній професії. Під час цієї практики поглиблюються та закріплюються теоретичні знання із фахових дисциплін, може завершуватись формування бази фактичного матеріалу для виконання кваліфікаційної роботи.

3.6. Науково-дослідна (переддипломна) практика має на меті підвищення наукового рівня, набуття умінь проведення самостійної науково-дослідної роботи. Дана практика проводиться перед виконанням кваліфікаційної роботи (бакалаврської, магістерської). Так само, як і для виробничої практики, під час

цієї практики поглиблюються та закріплюються теоретичні знання із фахових дисциплін, завершується формування бази фактичного матеріалу для виконання кваліфікаційної роботи та/або складання державних іспитів. Необхідність проведення науково-дослідної практики перед написанням бакалаврської роботи визначається Інститутом при розробці відповідного навчального плану.

3.5. Асистентська педагогічна практику аспірантів/ад'юнктів є обов'язковим компонентом освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії в Інституті. Її метою є оволодіння методологією педагогічної діяльності, якісна підготовка до професійної педагогічної діяльності у закладах вищої освіти, оволодіння сучасними методами викладання у ЗВО, практичною методикою проведення різних видів навчальних занять, організація самостійної роботи здобувачів освіти за навчальними дисциплінами профільної кафедри; оволодіння практичними методами та прийомами проведення виховної роботи, що здійснюється профільною кафедрою

4. Організація і керівництво практикою

4.1. Керівництво практикою в Інституті здійснюють керівники практики від Інституту та керівники практик від кафедр. Усі керівники практик затверджуються в установленому порядку.

4.2. Основними обов'язками керівників практики від Інституту є:

- контроль за своєчасною розробкою кафедрами проєктів наказів ректора з організації практик здобувачів освіти Інституту та поданням їх на погодження з відповідними структурами та на затвердження ректору;
- проведення із завідувачами кафедр (відповідальними за практику на кафедрах) підготовчої роботи з розробки та укладання угод щодо проходження практики здобувачами освіти Інституту з базами практик (міністерствами, інститутами, відомствами, установами різних форм власності), ведення обліку договорів про бази практик та надання допомоги в укладенні цих договорів;
- проведення нарад керівників-організаторів практик від кафедр (відповідальних за конкретні види практик);
- контроль за організацією та проведенням організаційних заходів перед направленням студентів на практику;
- контроль за своєчасністю проведення практики та захисту результатів практик на кафедрах;

- звітування на Вченій раді Інституту;
- своєчасне подання проміжних та річних звітів про проходження практики здобувачами освіти Інституту до Науково-методичного центру організації навчального процесу Університету.

4.3. Основними обов'язками керівників практик від кафедр є:

- розробка і вдосконалення під керівництвом гаранта Освітньої програми робочої програми практики, а також інших навчально-методичних та звітних документів із урахуванням специфіки конкретної освітньої програми;
- організація проходження практики й проведення організаційних заходів перед направленням здобувачів освіти на практику, зокрема:
 - інструктаж про порядок проходження практики та з техніки безпеки (інструктаж може бути проведений при прибутті на місце проходження практики),
 - надання здобувачам освіти необхідних документів (направлень, програм, щоденників, календарних планів, індивідуальних завдань, методичних рекомендацій тощо), перелік яких зазначено в методичних рекомендаціях щодо організації та проведення практики з урахуванням специфіки підготовки за певною освітньою програмою.
 - ознайомлення здобувачів освіти з системою звітності з практики;
 - проведення зі здобувачами освіти попереднього обговорення змісту й результатів практики, потреб змін програм тощо;
- здійснення контролю за проходженням практики здобувачами освіти на базі практики;
- координація роботи наукових керівників практики, закріплених за групами здобувачів освіти, які в тісному контакті з керівниками практики від бази практики забезпечують високу якість її проходження згідно з програмою,
- контролюють умови праці і побуту здобувачів освіти під час проходження практики;
- подання завідувачу кафедри та керівнику практики від Інституту письмового звіту про проведення практики (у разі необхідності із зауваженнями й пропозиціями щодо поліпшення практики студентів).

4.4. Здобувачі освіти Інституту при проходженні практики зобов'язані:

- у разі індивідуального проходження практики завчасно повідомити про це керівника практики і в термін, достатній для оформлення усіх необхідних

документів для направлення на практику, надати установчі документи організації, де зазначений профіль її діяльності, лист з бази практики, у якому прописані завдання практики, що відповідають робочій програмі практики, та інші необхідні документи, на підставі яких може бути оформлене направлення на практику в пропоновану організацію;

- до початку практики одержати від керівника практики інструктаж про порядок проходження практики та з техніки безпеки і консультації щодо оформлення усіх необхідних документів;

- своєчасно прибути на базу практики;

- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики;

- суворо дотримуватися правил охорони праці та техніки безпеки і виробничої санітарії;

- нести відповідальність за виконану роботу;

- своєчасно подати необхідні звітні документи, а саме:

- звіт про проходження практики;

- характеристику (відгук) керівника від бази практики;

- захистити результати практики.

5. Бази практики

5.1. Практичну підготовку здобувачів освіти проводять із врахуванням компетентнісного підходу на базах практики Університету, в органах державної влади, у наукових установах, на підприємствах, в організаціях різних галузей господарства, в закладах освіти, культури України та в інших країнах.

5.2. За наявності в Інституті державних, регіональних замовлень на підготовку спеціалістів перелік баз практики надається органами, що формували замовлення на фахівців;

5.3. При підготовці спеціалістів за цільовими договорами з організаціями, установами – базами практики передбачаються у цих договорах (з врахуванням усіх вимог, що визначені у програмі практики);

5.4. У випадку, коли підготовка фахівців здійснюється за замовленням фізичних осіб, бази практики можуть забезпечувати ці особи (з врахуванням усіх вимог, що визначені у програмі практики) або Інститут, що визначається умовами договору (контракту) на підготовку фахівців;

5.4. Здобувачі можуть самостійно за погодженням з кафедрою Інституту, що відповідає за проходження конкретного виду практики, обирати для себе місце проходження практики за умови, що воно відповідає встановленим вимогам для проходження таких видів практик.

5.5. Якщо освітньою програмою передбачено присвоєння професійної кваліфікації, то базою практики може бути підприємство, установа, організація будь-якої форми власності, у тому числі заклад вищої освіти або його структурний підрозділ, а також наукова установа, що здійснює діяльність за профілем відповідної професійної кваліфікації та відповідає критеріям:

- має необхідні умови для реалізації практичної підготовки здобувачів вищої освіти;
- відповідність одного з видів діяльності організації профілю професійної кваліфікації;
- відповідність одного з видів діяльності організації меті, завданням і змісту практики;
- відповідність практики вимогам освітньої програми, навчального плану та робочої програми практики;
- наявність в організації (у тому числі серед фізичних осіб – підприємців), як правило, щонайменше трьох фахівців, які мають досвід діяльності, що передбачає наявність такої ж професійної кваліфікації, як та, що передбачається освітньою програмою;
- наявність в організації можливості забезпечити здобувачам вищої освіти виконання професійних завдань та обов'язків, визначених профілем відповідної професійної кваліфікації;
- наявність матеріально-технічної бази, що відповідає умовам виконання професійних завдань та обов'язків.

5.6. Залежно від виду практики, бази практик можуть використовуватися здобувачі освіти як колективно, так і індивідуально.

5.7. Здобувачі освіти можуть проходити практику за межами України в порядку встановленому чинним законодавством і договорами про співпрацю, укладеними Інститутом, Університетом із закладами вищої освіти, науковими установами, підприємствами галузі, тощо інших держав.

5.8. За умов форс-мажорних обставин (пандемії, стихійні лиха, воєнний стан та ін.) здобувачі освіти можуть проходити практику (частково або повністю)

у дистанційному режимі (із використанням засобів синхронної та асинхронної комунікації).

5.9. За умови встановлення на базі практики дистанційного режиму роботи (на весь період практики чи на частину, для всієї організації або тільки для окремих структурних підрозділів чи посад, що підтверджується наказом організації-базис практики, здобувачі освіти також можуть проходити практику (частково або повністю) у дистанційному режимі (із використанням засобів синхронної та асинхронної комунікації).

6. Підсумки практики. Оцінювання результатів практики

6.1. Після закінчення терміну практики здобувачі освіти звітують про виконання програми та індивідуального завдання практики. Форма звітності здобувачі освіти про проходження практики - звіт.

6.2. Звіт разом з іншими документами, визначеними методичними рекомендаціями щодо організації та проведення практики та робочою програмою практики подається у встановлений термін науковому керівникові практики від кафедри.

6.3. Звіт має містити відомості про виконання здобувачем освіти усіх розділів програми практики та індивідуального завдання та інші. Оформлення звіту регламентується робочою програмою практики.

6.4. Захист звіту з практики проводиться перед комісією за участю керівника практики від кафедри.

6.5. Підсумки з проведення кожної практики обговорюються на засіданнях кафедр, а загальні підсумки практики підводяться на засіданнях Вченої ради Інституту.

6.6. У разі виникнення академічної заборгованості з практики здобувач освіти повинен ліквідувати її у визначеному порядку – без відриву від навчання, у час вільний від аудиторних занять.